

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2024 m. liepos d. Nr. 21RE1- (AG1-163/12-2024)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Daivos Bereikienės (posėdžio pirmininkė), Beatos Labutytės ir Dariaus Saveikio (pranešėjas),

viešame Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos E. S. skundą Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijai dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos 2024-05-07 rašto Nr. El. p.(3.4)V11-456 „Dėl kelio įrengimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus. Trečiasis suinteresuotas asmuo byloje – Nacionalinė žemės tarnyba prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja E. S. skundu (toliau – skundas) Komisijos prašo: „panaikinti skundžiamą - Kaišiadorių rajono savivaldybės sprendimą, iformintą 2024-05-07 raštu Nr. El. p. (3.4)V11-456 „Dėl kelio įrengimo“ (toliau – skundžiamas Raštas) ir įpareigoti instituciją per nustatytą laiką priimti naują sprendimą, nustatantį (-ysiantį) / suteikiantį (-siantį) pareiškėjai galimybę naudotis jai priklausančiu turtu pagal tiesioginę paskirtį“.

Pareiškėja skunde nurodo, kad kreipėsi su 2024-04-09 prašymu į atsakovę. Paaiškina, kad tokio prašymo pateikimo poreikį sąlygojo Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos 2022-09-20 sprendimu Nr. V1E-1417 „Dėl žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ (toliau – KRSA 2022-09-20 sprendimas), kuriuo patvirtintas žemės sklypo, esančio (*duomenys neskkelbtini*) Kaišiadorių r. sav. (toliau – žemės sklypas (*duomenys neskkelbtini*) 14), formavimo ir pertvarkymo projektas, taipogi priimtas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Kaišiadorių skyriaus (toliau - NŽT Kaišiadorių skyrius) 2022-12-20 sprendimas Nr. 6SK-1309-(14.6.110.) „Dėl žemės sklypo projektinis numeris Nr. 14-1, unikalus Nr. (*duomenys neskkelbtini*), esančio (*duomenys neskkelbtini*) Kaišiadorių r. sav. nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo Nekilnojamojo turto registre“ (toliau – NŽT 2022-12-20 sprendimas), kuriuo patvirtinti minėto žemės sklypo kadastro duomenys, atitinkamai ir šio nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų byla, pagal kurią įvažiavimas (patekimas) į pareiškėjai E. S. nuosavybės teise priklausančią namų valdą suprojektuotas / suplanuotas vietovėje, kurioje kelio iš viso nėra ir / arba toje vietovėje valstybine žeme faktiškai naudojasi kiti asmenys, taigi patvirtintas žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektas, pagal atitinkamus projekte nurodytus sprendinius, ar kiti žemės sklypo suformavimo dokumentai, pagal kuriuos numatytas įvažiavimas į minėtą žemės sklypą, neužtikrina tinkamo patekimo į jį, bei naudojimosi juo pagal paskirtį.

Nurodo, kad Savivaldybės 2024-02-26 rašte Nr. (13.31 E) V11-153 teigiama, kad planuojamoje teritorijoje galioja (*duomenys neskkelbtini*) bendrasis planas, todėl rengiamo projekto sprendiniai turi atitikti šio Bendrojo plano sprendinius. Tikrinant Projektą, nebuvo nustatyta, kad jo sprendiniai neatitiktų galiojančio Bendrojo plano. Pagal Bendrojo plano sprendinius privažiavimui prie žemės

sklypų, nesiribojančių su esamomis gatvėmis ((*duomenys neskelbtini*)), yra numatyta D2 kategorijos gatvė.

Nurodo, kad Projekte įvažiavimas į Žemės sklypą numatytas nuo vakarinėje Žemės sklypo pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektuojamą 4 m pločio kelią, kuris numatytas (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekte, patvirtintame NŽT Kaišiadorių skyriaus vedėjo 2013-03-28 įsakymu Nr. 6VĮ-(14.6.2.)-246 (toliau – 2013 m. Projektas) bei ankstesniuose (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektuose. Pažymėjo, kad Nacionalinės žemės tarnybos prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – NŽT) 2023-12-06 rašte Nr. 1SS-1890-(5.59 E.) akcentuojama, jog 2013 m. projekte privažiavimo kelias į Žemės sklypą pažymėtas nuo pagrindinio kelio A-10, kuris eina iki (*duomenys neskelbtini*) ežero, toliau tęsiasi ežero pakrante.

Pažymi, kad nei kelias, nei gatvė, numatyti 2013 m. Projekte bei ankstesniuose (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektuose, neįrengti iki šiol, o pareiškėja į namų valdą ir faktišką naudojamą žemės sklypą patenka per skylę kaimyno tvoroje, kol tas kaimynas nereiškia pretenzijų.

Pareiškėjos nuomone, iš gauto atsakovės atsakymo galima daryti išvadą, jog atsakovė, negavusi pareiškėjos prašymo, kuriuo ji prisideda, kitaip tariant finansuoja kelio ir privažiavimo prie namų valdos įrengimo statybos darbus ne mažiau nei 50 proc., šie darbai iš viso neaišku, kada bus atliekami. Nurodo, kad atsakovė, kaip alternatyvą, taip pat siūlo įvažiavimą į sklypą įsirengti gretimame žemės sklype, nustatčius kelio servitutą.

Paaikškina, kad atsakovei ir NŽT priėmus atitinkamus sprendimus, pareiškėja E. S., nuosavybės teise valdanti namų valdą (*duomenys neskelbtini*) Kaišiadorių r. sav., neteko faktinio, buvusio privažiavimo prie minėtos namų valdos. E. S. negali tinkamai naudotis nei statiniais, nei žemės sklypu pagal nurodyto nekilnojamojo turto tiesioginę paskirtį, kadangi pradinėse gretimo žemės sklypo, kadastrinis numeris (*duomenys neskelbtini*), esančio (*duomenys neskelbtini*) 16, ir atitinkamos teritorijos (*duomenys neskelbtini*) mieste formavimo stadijose nebuvo numatyti / suprojektuoti tinkami patekimo į žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*) 14 būdai.

Nurodo, kad 2023-07-20 buvo kreiptasi tiek į savivaldybės administraciją, tiek į NŽT prašant pateikti išsamią informaciją, kokios aplinkybės sąlygojo, jog priimant KRSA 2022-09-20 sprendimą ir NŽT 2022-12-20 sprendimą įvažiavimas (patekimas) į pareiškėjai E. S. nuosavybės teise priklausančią namų valdą projektuojamas vietovėje, kurioje kelio iš viso nėra ir / arba toje vietovėje valstybine žeme faktiškai naudojasi kiti asmenys, taigi patvirtintas žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektas, pagal atitinkamus projekte nurodytus sprendinius, ar kiti žemės sklypo suformavimo dokumentai, pagal kuriuos numatytas jau aptartas neva tai įvažiavimas į minėtą žemės sklypą, neužtikrina tinkamo patekimo į jį, bei naudojimosi juo pagal paskirtį. Nurodo, kad atkreipė dėmesį, kad gyvenamojo namo techninės apskaitos byloje yra saugomas namų valdos planas, kurį 1992-09-21 patvirtino Kaišiadorių raj. (*duomenys neskelbtini*) apylinkės viršaitis, kuriame aiškiai atvaizduojamas bendrojo naudojimo „keliukas į ežerą“, palei namų valdos, esamu laikotarpiu priklausančios E. S., rytinę kraštinę, kuriuo metų metais buvo patenkama tiek į namų valdą (*duomenys neskelbtini*) 14, tiek juo (keliuku) (*duomenys neskelbtini*) vietovės gyventojai naudojosi patenkant prie (*duomenys neskelbtini*) ežero. Taip pat nurodo, kad paaikškino, kad pareiškėja (ar jos įgalioti asmenys), pasirašydami žemės sklypo plane, kurį 2022-11-28 parengė UAB (*duomenys neskelbtini*), patvirtino, jog sutinka „su pagal 2022-11-28 žemės sklypo ribų paženklinimą – parodymą parengtame plane išbraižytomis ribomis ir apskaičiuotu žemės sklypo plotu“, ir tai reiškia, jog ji sutiko su prie jai priklausančios namų valdos suformuoto valstybinio žemės sklypo ribomis ir plotu, dėl kurių pretenzijų neturi ir neturėjo.

Pareiškėjos vertinimu, UAB (*duomenys neskelbtini*) matininkai, formuodami žemės sklypą, privalėjo vadovautis aukščiau priimtais savivaldybės administracijos ir / ar žemėtvarkos sprendimais, naujas valstybinės žemės sklypas turėjo būti suformuotas pagal gretimų žemės sklypų, kadastrinis numeris (*duomenys neskelbtini*), (*duomenys neskelbtini*), įregistruotų Nekilnojamojo turto registre, ribas, o faktinis buvęs įvažiavimas į pareiškėjai formuojamą žemės sklypą, dėl atitinkamų žemėtvarkos sprendimų patenka į žemės sklypą, kadastrinis numeris (*duomenys neskelbtini*), kuris nuosavybės teise priklauso fiziniam asmeniui, apie servitutų nustatymą šalių susitarimu jo sklype nenorinčiam girdėti.

Nurodo, kad Kaišiadorių rajono savivaldybė į paklausimą atsakė 2023-08-28 raštu Nr. (3.5E) V8E-1596, kuriame nurodė, kad formuojant sklypų ribas buvo žiūrįama, kad būtų sudarytos racionalios

žemės naudojimo sąlygos ir nebūtų pablogintos sąlygos kitiems žemės naudotojams. Į suformuotą sklypą numatomas įvažiavimas nuo vakarinėje pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektinį kelią (4 m pločio), kuris numatytas (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos projekte.

Taip pat nurodo, kad analogišką informaciją pateikė NŽT Kaišiadorių skyrius 2023-12-05 rašte Nr. 6SD-2626-(14.6.137E.), atsakydamas, kad Projekte įvažiavimas į Žemės sklypą numatytas nuo vakarinėje Žemės sklypo pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektuojamą 4 m pločio kelią, kuris numatytas 2013 m. Projekte.

Nurodo, kad NŽT 2023-12-06 atsakyme, įformintame raštu Nr. 1SS-1890-(5.59 E.) konstatuojama, kad Projekte įvažiavimas į Žemės sklypą numatytas 2013 m. projektas) bei ankstesniuose (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektuose.

Paaiškina, kad atsižvelgiant į tai, kad į 2023-07-20 prašymą buvo atsakyta dalinai, 2024-01-26 buvo teikiamas pakartotinis prašymas prašant atsakyti: kokiū būdu S. S. buvo žinoma (ar turėjo būti žinoma) apie 2013 m. Projekto sprendinius; ar 2013 m. Projektas buvo paskutinis (vėliausias), kuriuo vadovaujamosi sudarant žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus minėtoje vietovėje (teritorijoje); kuo pasireiškia Savivaldybės administracijos teiginys, jog formuojant pareiškėjai žemės sklypą, buvo žiūrima, kad būtų sudarytos racionalios žemės naudojimo sąlygos; kada šis kelias bus įrengtas 2013 m. projekte nurodytas privažiavimo kelias.

Nurodo, kad Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Inspekcija) 2024-01-30) raštu Nr. 2D-1698, atsakė, kad teiktas prašymas nepriskirtas nagrinėti jų kompetencijai. NŽT nusprendė prašymo pakartotinai nenagrinėti. Atsakovė 2024-02-26 atsakyme Nr. (13.31 E) V11-153, nurodė analogišką informaciją, pateiktai administracijos 2023-08-28 rašte Nr. (3.5E) V8E-1596, pažymėjo, kad savivaldybė nepriima jokių sprendimų dėl žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir jų įgyvendinimo, nes pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą ši funkcija nėra priskirta savivaldybėms, taip pat nurodė, kad kito privažiavimo kelio prie žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) 14 nei Bendrajame plane, nei (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekte nėra suplanuota, taip pat nurodė, kad atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad pareiškėjos minimas privažiavimas gretimame sklype, kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), nėra pažymėtas teritorijų planavimo dokumentuose ir parduodant šį žemės sklypą jame nebuvo nustatytas kelio servitutas (tarnaujantis daiktas), suteikiantis teisę eiti, važiuoti keliu, parengto Projekto sprendiniai neprieštaruoja galiojantiems teritorijų planavimo dokumentams ir nepažeidžia trečiųjų asmenų teisių.

Paaiškina, kad pareiškėja pateikė prašymą savivaldybei tą kelią ir privažiavimą įrengti ir gavo ginčijamą savivaldybės administracijos sprendimą, įformintą skundžiamame Rašte.

Pareiškėjos vertinimu, savivaldybės ir žemės tarnybos teritorinių padalinių (įskaitant tų institucijų, kurių funkcijas atitinkamu laikotarpiu perėmė) sprendimai neatitinka jokių elementarių gero administravimo principų, pavyzdžiui, atsakomybės už priimtus sprendimus principo. Atsakomybės už 2013 m. Projekto teisėtumą ir pagrįstumą, nes pareiškėja, priimant sprendimus vadovaujantis šiuo žemės reformos žemėtvarkos projektu, neteko galimybės naudotis savo turtu pagal jo tiesioginę paskirtį. Pareiškėja pripažįsta, kad ginčyti aukščiau minėtą projektą ar gretimo žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) g. 16 formavimo dokumentus yra aiškiai ir žymiai praleisti teisės aktuose nustatyti terminai. Nurodo, kad su gretimo žemės sklypo, kadastrinis numeris (*duomenys neskelbtini*), esančio (*duomenys neskelbtini*) g. 16, savininku susitarti sudaryti servituto nustatymo sandorį nepavyko, o dabartiniu metu ir teismine tvarka to servituto nustatymas būtų beprasmis, kadangi minėto žemės sklypo savininkas tą sklypą pertvarkė, kad naudotis jo dalimi nebūtų jokios galimybės.

Pareiškėjos nuomone, atsakovė pažeidžia bendruosius gerojo administravimo principus, įtvirtintus Viešojo administravimo įstatyme (toliau – VAI), nes tokias teises pasekmes, įvardintas skunde, pareiškėjai sukėlė valstybės institucijų – Savivaldybės ir NŽT teritorinių padalinių veiksmai, priimant atitinkamus administracinius aktus, nors jų teisėtumas ir pagrįstumas ir nėra patikrintas teisės aktų nustatyta tvarka (b. l. 1-10).

Atsakovė Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija prašo pareiškėjos E. S. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime atsakovė nurodo, kad pareiškėja 2024-04-10 kreipėsi į atsakovę su prašymu „įrengti numatytą įvažiavimą nuo vakarinėje pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektinį kelią (4 m pločio), kuris numatytas (duomenys neskelbtini) kadastro vietovės žemės reformos projekte, o patikslinus, tai reiškia įrengti numatytą kelią ir patekimą į minėtą žemės sklypą“ (toliau – Prašymas dėl kelio įrengimo).

Paaškina, kad atsakovė, atsakydama į pareiškėjos Prašymą dėl kelio įrengimo, Skundžiamu raštu paaškino tvarkas dėl kelio įrengimo: 1. Perdavė prašymą (duomenys neskelbtini) seniūnui, kad jis, vadovaudamasis Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2023-11-23 sprendimu Nr. V17E-316 „Dėl kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų, skirtų Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo infrastruktūros objektams finansuoti, paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų, skirtų Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo infrastruktūros objektams finansuoti, paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašu (toliau – KPPP aprašas) ir Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2023-06-29 sprendimu Nr. V17E-229 „Dėl vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialiojo plano keitimo patvirtinimo“ patvirtintu vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialiuoju planu (toliau – Kelių planas) bei atsižvelgdamas į gyventojų prašymus, pateiktus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d., aptartų Prašymą dėl kelio įrengimo seniūnaičių sueigose, kuriose nubalsuojama, kurios objektus pateikti seniūnijos paraiškoje. Po seniūnaičių sueigų iki einamųjų metų spalio 15 d. seniūnai sudaro Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų paraiškas vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti bei prižiūrėti ir jas teikia Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijai; 2. Nurodė, kad Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2021-12-23 sprendimu Nr. V17E-295 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo komunikacijų ir jų inžinerinių tinklų, statinių projektavimo, statybos, rekonstravimo, remonto darbų, dalyvaujant fiziniams ir (ar) juridiniams asmenims, pasiūlymų teikimo, vertinimo, pripažinimo tinkamais įgyvendinti ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo komunikacijų ir jų inžinerinių tinklų, statinių projektavimo, statybos, rekonstravimo, remonto darbų, dalyvaujant fiziniams ir (ar) juridiniams asmenims, pasiūlymų teikimo, vertinimo, pripažinimo tinkamais įgyvendinti ir finansavimo tvarkos aprašas (toliau – Finansavimo tvarkos aprašas). Statant, rekonstruojant ar remontuojant kelius Finansavimo tvarkos aprašo būdu, projektavimo, rangos darbai ir kt. finansuojami iš Savivaldybės biudžeto lėšų, fizinių ir (ar) juridinių asmenų finansinių įnašų bei kitų finansavimo šaltinių. Fizinių ir (ar) juridinių asmenų finansuojamų darbų vertė turi būti ne mažesnė kaip 50 proc. Įvykdžius šiame tvarkos apraše nustatytus reikalavimus, susisiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai bei kiti inžineriniai statiniai, vadovaujantis KPPP aprašo 15 punktu, statomi, rekonstruojami ar remontuojami pirmumo teise, t. y. gavus fizinių ar juridinių asmenų pasiūlymą dėl prisidėjimo savo lėšomis, Savivaldybės patvirtinta komisija priima sprendimą tokį inžinerinį statinį įtraukti į statomų, remontuojamų objektų sąrašą prioriteto tvarka; 3. Paaškino galimybę dėl įvažiavimo į Žemės sklypą įrengimo gretimame sklype, esančiame Čiobiškio g. 16, (duomenys neskelbtini) mstl., sudarius sandorį dėl kelio servituto.

Atsakovė nesutinka su pareiškėjos skundo argumentais ir pažymi, kad Prašymą dėl kelio įrengimo perdavė seniūnui, laikantis Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos patvirtintos KPPP tvarkos, jį svarstyti šių metų seniūnaičių sueigoje. Tai reiškia, atsakovė nepriėmė neigiamo atsakymo, o paaškinusi procedūrą, perdavė jį seniūnui atlikti procedūras KPPP nustatyta tvarka. Taip pat paaškino alternatyvą – kelio įrengimą prisidedant privačių asmenų lėšomis pagal Finansavimo tvarkos aprašą bei nurodė ir trečią alternatyvą – servituto nustatymą pačios pareiškėjos minimame kaimyniniame sklype.

Nurodo, kad pareiškėjos argumentą, kad atsakovė pažeidė bendruosius gerojo administravimo principus, įtvirtintus VAĮ, atsakovė vertina kaip nepagrįstą ir formalų. Atsakovės nuomone, gerojo administravimo principas nereiškia, kad atsakovė, gavusi Prašymą dėl kelio įrengimo, turi jį besąlygiškai tenkinti.

Paaškina, kad viena iš savarankiškų atsakovės funkcijų, įtvirtintų Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme (toliau – Vietos savivaldos įstatymas, VSI), yra savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas. Šią funkciją atsakovė atlieka pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, išipareigojimus savivaldybės bendruomenei ir šios interesus. Atsakovė, įgyvendindama šią funkciją, turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakinga už

savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Įgyvendinant šias funkcijas, atsakovės veiklą saisto įstatymų nustatyti reikalavimai ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose.

Pareiškėja Prašymu dėl kelio įrengimo prašė įrengti numatytą įvažiavimą nuo vakarinėje pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektinį kelią (4 m. pl.), kuris numatytas (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos projekte, tačiau negavusi atsakymo, kad atsakovė nedelsiant jį įrengs, vertina jį kaip nepagrįstą ir neteisingą, dėl ko jis turėtų būti naikinamas.

Atsakovė pažymi, kad būdama viešojo administravimo subjektas, vykdo veiklą, skirtą teisės aktams įgyvendinti, o šiuo atveju – vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūrai, taisymui, tiesimui ir saugaus eismo organizavimui. Atsižvelgiant į rajone esančių kelių skaičių (be kita ko, jų ilgį ir kt.), vietinės reikšmės keliai ir gatvės dėl atsakovės finansinių galimybių naujai įrengiami tik pagal prioritetines eiles (b. l. 129-135).

Trečiasis suinteresuotas asmuo Nacionalinė žemės tarnyba prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos prašo pareiškėjos E. S. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime NŽT nurodė, kad žemės sklypas (*duomenys neskelbtini*) g. 14 suformuotas formavimo ir pertvarkymo projektu (toliau - Projektas), patvirtintu KRSA 2022-09-20 sprendimu. Žemės sklypas suformuotas esamiems pastatams (gyvenamasis namas (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*)), ūkio pastatas (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*)), tvartas (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*)) eksploatuoti pagal gretimų žemės sklypų (kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*)), Nr. (*duomenys neskelbtini*), registruotų Nekilnojamojo turto registre, ribas.

Pažymėjo, kad žemės sklypas (*duomenys neskelbtini*) g. 14 pagal VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašo (registro Nr. (*duomenys neskelbtini*)) duomenis nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai, kuri valstybinės žemės patikėjimo teise nuo 2024-01-25 valdo Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija, t. y. žemės sklypas nėra privatizuotas.

Paaikšino, kad visi su Projekto rengimu susiję veiksmai buvo atliekami automatizuotai per ŽPDRIS, kur buvo galima sekti elektroninių paslaugų, teikiamų ŽPDRIS priemonėmis, būsenų pasikeitimą.

Pažymėjo, kad UAB „(*duomenys neskelbtini*)“, laikydamasis teisės aktų reikalavimų bei atsižvelgdamas į jau parengtus teritorijų planavimo dokumentus ir žemės reformos žemėtvarkos projektus parengė Projektą, suderino su pareiškėjos įgaliotu asmeniu, kuris pasirašydamas žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) g. 14 Projekto sprendinių brėžinyje, sutiko su parengtu Projektu bei jo sprendiniais.

Projekte įvažiavimas į žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*) g. 14 numatytas nuo vakarinėje žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) g. 14 pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektuojamą 4 m pločio kelią, kuris numatytas 2013 m. projekte.

Pažymėjo, kad 2013 m. projekte privažiavimo kelias į žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*) g. 14 pažymėtas nuo pagrindinio kelio A-10, kuris eina iki (*duomenys neskelbtini*) ežero, toliau tęsiasi ežero pakrante.

Nurodė, kad Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-07-03 įsakymu Nr. V1-663 patvirtintame žemės sklypo, esančio (*duomenys neskelbtini*) g. 16, (*duomenys neskelbtini*) Kaišiadorių r. sav., detalijame plane, įvažiavimas į šį žemės sklypą yra suprojektuotas iš (*duomenys neskelbtini*) gatvės.

Suderintas Projektas su Projekto organizatoriumi ŽPDRIS priemonėmis buvo pateiktas susipažinti visuomenei. Pastabų ir pasiūlymų nebuvo gauta. Pasibaigus viešinimo terminui suderintas Projektas, gavus NŽT struktūrinio padalinio, atsakingo už priežiūrą, išvadą dėl tikslingumo Projektą tvirtinti, buvo patvirtintas.

Paaikšino, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-04-15 nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Kadastro nuostatai) 12 punktu ir 84¹.1.1.1 papunkčiu, Kaišiadorių skyriaus vedėjas NŽT 2022-12-20 sprendimu suformavo žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*) g. 14 ir patvirtino žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) g. 14 kadastro

duomenis, nustatytus pagal UAB „(duomenys neskelbtini)“ matininko A. P. parengtą elektroninę žemės sklypo (duomenys neskelbtini) g. 14 kadastro duomenų bylą Nr. (duomenys neskelbtini), kuri saugoma Nekilnojamojo turto registro sistemos „GeoMatininkas“ elektroniniame archyve.

Trečiasis suinteresuotas asmuo pacitavo teisės normas, reglamentuojančias Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo, finansavimo, derinimo, visuomenės informavimo ir šių projektų tvirtinimo tvarką ir nurodė, kad žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus rengia ir organizuoja savivaldybė.

Nurodė, kad VSĮ 6 straipsnio 32 dalyje numatyta, kad savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau – Teritorijų planavimo įstatymas) 14 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad savivaldybės lygmens ir (ar) vietovės lygmens bendrieji planai yra privalomi valstybės ir savivaldybių institucijoms ir suteikia teisę joms veikti planuojant lėšas ir rengiant detaliuosius planus. Savivaldybės lygmens ir (ar) vietovės lygmens bendrieji planai privalomi visiems suplanuotoje teritorijoje veikiantiems fiziniams ir juridiniams asmenims ar kitoms organizacijoms, jeigu detalieji planai neparengti.

Pažymėjo, kad atsakovė savo 2024-02-26 rašte Nr. (13.31 E) V11-153 „Dėl informacijos suteikimo“ akcentavo, kad „Planuojamoje teritorijoje galioja (duomenys neskelbtini) miestelio bendrasis planas (toliau – Bendrasis planas), todėl rengiamo projekto sprendiniai turi atitikti šio Bendrojo plano sprendinius. Tikrinant Projektą, nebuvo nustatyta, kad jo sprendiniai neatitiktų galiojančio Bendrojo plano. Pagal Bendrojo plano sprendinius privažiavimui prie žemės sklypų, nesiribojančių su esamomis gatvėmis ((duomenys neskelbtini) g.), yra numatyta D2 kategorijos gatvė.“

NŽT nuomone skundžiamas Raštas yra motyvuotas, jame pateikti tiek teisiniai (nurodyti teisės aktai), tiek faktiniai pagrindai/motyvai. NŽT vertinimu, pareiškėjos skunde nurodytos aplinkybės nepagrindžia, jog skundžiamas Raštas turėtų būti panaikintas bent vienu ABTĮ 91 straipsnio 1 dalyje nurodytu pagrindu, laiko, kad skundžiamas Raštas (visa apimtimi) atitinka teisės aktų reikalavimus, yra priimtas teisėtai ir nėra naikintinas (b. l. 160-164).

Skundas atmestinas.

Byloje ginčas kilo dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos 2024-05-07 rašto Nr. El. p.(3.4)V11-456 „Dėl kelio įrengimo“ teisėtumo bei pagrįstumo (b. l. 13-15).

Dėl byloje nustatytų aplinkybių

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjai E. S. nuosavybės teise priklauso pastatas – gyvenamasis namas (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), pastatas – ūkio pastatas (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) ir pastatas – tvartas (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esantys Kaišiadorių r. sav. (duomenys neskelbtini) g. 14 (b. l. 16, 17).

Žemės sklypas (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) esantis Kaišiadorių r. sav., (duomenys neskelbtini) g. 14, nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai ir valstybinės žemės patikėjimo teise iki 2024-01-24 buvo valdomas NŽT. Įregistravimo pagrindas NŽT 2022-12-20 sprendimas Nr. 6SK-1309-(14.6.110) (b. l. 25, 26).

Kaišiadorių rajono (duomenys neskelbtini) gatvės gyventojos S. S., 1992-09-21 namų valdos plane nubraižytas keliukas nuo (duomenys neskelbtini) gatvės iki ežero, einantis palei sklypo kraštinę (b. l. 92).

Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-09-20 įsakymu Nr. V1E-1417 patvirtintas žemės sklypo, esančio (duomenys neskelbtini) g., (duomenys neskelbtini), Kaišiadorių r. sav., formavimo ir pertvarkymo projektas. Nustatyta naujai suformuoto žemės sklypo Nr. 14-1 pagrindinė žemės naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (b. l. 52-54).

NŽT Kaišiadorių skyriaus vedėjo 2022-12-20 sprendimu Nr. 6SK-1309-(14.6.110) suformuotas žemės sklypas ir patvirtintas žemės sklypo projektinis Nr. 14-1 ir unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) kadastro duomenis, nustatytus pagal UAB „(duomenys neskelbtini)“ matininko A. P. parengtą elektroninę žemės sklypo Nr. 14-1 ir unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) kadastro duomenų bylą Nr.

(*duomenys neskelbtini*) kuri saugoma Nekilnojamojo turto registro posistemės „GeoMatininkas“ elektroniniame archyve (b. l. 44, 45).

Žemės sklypo plane M1:500 pavaizduotas įvažiavimas į sklypą projektiniu 4 m pločio keliu. Su pagal 2022-11-28 atliktą žemės sklypo ribų paženklinimą-parodymą parengtame žemės sklypo plane išbraizytomis ribomis ir apskaičiuotu žemės sklypo plotu pareiškėja sutiko (yra pareiškėjos parašas) (b.l. 46). Pareiškėja taip pat dalyvavo ir pasirašė Žemės sklypo ribų paženklinimo-parodymo 2022-11-28 akte (b. l. 50, 51).

Žemės sklypas, esantis Kaišiadorių r. sav. (*duomenys neskelbtini*) g. 16, nuosavybės teise nuo 2022-09-26 priklauso fiziniam asmeniui D. B. [*duomenys neskelbtini*]. Šio žemės sklypo įregistravimo pagrindas – 2007-12-29 Apskrities viršininko įsakymas Nr. 02-04-14204. Žemės sklype kelio/pravažiavimo servitutas nenustatytas (b. l. 18-24). Servitutų minėtame sklype nebuvo nustatytų ir sklypo pardavimo metu 2008 m. (b. l. 33-35).

Iš VĮ Registrų centras 2023-01-14 Kadastro žemėlapiu ištraukos matyti, kad Žemės sklypas (*duomenys neskelbtini*) g. 14 tiesiogiai su (*duomenys neskelbtini*) gatve nesiriboja (b. l. 27).

Pareiškėja E. S., atstovaujama advokatės G. Z., kreipėsi į atsakovę ir NŽT su prašymu [*pastaba: data nenurodyta*] „Dėl informacijos pateikimo ir atsiliepimas į NŽT 2022-05-22 pranešimą“, pateikti informaciją, kokios aplinkybės sąlygojo, jog priimant KRSA 2022-09-20 sprendimą, taip pat priimant NŽT 2022-12-20 sprendimą patvirtintas žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektas, pagal atitinkamus projekte nurodytus sprendinius, ar kiti žemės sklypo suformavimo dokumentai, pagal kuriuos numatytas įvažiavimas į minėtą žemės sklypą, neužtikrina tinkamo patekimo į jį, bei naudojimosi juo pagal paskirtį. Atkreiptas dėmesys, kad gyvenamojo namo techninės apskaitos byloje yra saugomas namų valdos planas, kuriame aiškiai atvaizduojamas bendrojo naudojimo „keliukas į ežerą“, palei namų valdos rytinę kraštinę, kuriuo metų metais buvo patenkama tiek į namų valdą (*duomenys neskelbtini*) g. 14, tiek juo (keliuku) (*duomenys neskelbtini*) vietovės gyventojai naudojosi patenkant prie (*duomenys neskelbtini*) ežero. Pareiškėja klausia, kur dingo šis keliukas. Papildomai paaiškino, kad pareiškėja, pasirašydama žemės sklypo plane, kurį 2022-11-28 parengė UAB „(*duomenys neskelbtini*)“, patvirtino, jog sutinka su prie jai priklausančios namų valdos suformuoto valstybinio žemės sklypo ribomis ir plotu, dėl kurių pretenzijų neturi ir neturėjo (b. l. 58, 59).

Atsakovė 2023-08-28 rašte Nr. (3.5E) V8E-1596, atsakydama į pareiškėjos 2023-07-20 prašymą, paaiškino, kad E. S. įgaliotas asmuo pasirašydamas žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto sprendinių brėžinyje, sutiko su parengtu žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektu bei jo sprendiniais. Nurodė, kad Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad: „Formuojamas naujas valstybinis žemės sklypas (projekt. Nr. 14-1). Sklypas suformuotas pagal gretimų žemės sklypų (kad. Nr. (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*), registruotų nekilnojamojo turto registre, ribas ir lygiagrečiai projektuojamam keliui 4 m pločio Žemės sklypas, projekt. Nr. 14-1, suformuotas esamiems pastatams (gyvenamasis namas (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), ūkio pastatas (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), tvartas (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*) kurie įregistruoti nekilnojamojo turto registre, eksploatuoti. Suformuotam sklypui nustatyta pagrindinė žemės naudojimo paskirties kita (būdas: vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos), pagal pastato tiesioginę naudojimo paskirtį. Sklypą sudaro užstatyta teritorija (kiemas) ir sodas. Formuojant sklypų ribas buvo žiūrima, kad būtų sudarytos racionalios žemės naudojimo sąlygos ir nebūtų pablogintos sąlygos kitiems žemės naudotojams. Į suformuotą sklypą numatomas įvažiavimas nuo vakarinėje pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatytas Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektinį kelią (4 m pločio), kuris numatytas (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos projekte“. Paaiškino, kad Projektas buvo suderintas Projekto organizatoriaus, nes Projektas buvo parengtas laikantis teisės aktų reikalavimų bei atsižvelgiant į parengtus teritorijų planavimo dokumentus ir žemės reformos žemėtvarkos projektus. Pažymėjo, kad Projektas buvo suderintas ir Projekto iniciatoriaus įgalioto asmens, o tai reiškia, kad sutiko su projektuojamomis sklypo ribomis, plotu, privažiavimu prie žemės sklypo (b. l. 60-63). Žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto M1:500 sprendinių brėžinyje yra E. S. įgalioto asmens E. P. [*duomenys neskelbtini*] parašas (b. l. 62).

NŽT Kaišiadorių skyriaus 2023-12-05 rašte nurodyta, kad Žemės sklypas suformuotas formavimo ir pertvarkymo projektu, KRSA 2022-09-20 sprendimu. Žemės sklypas suformuotas esamiems pastatams (gyvenamasis namas (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), ūkio pastatas (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), tvartas (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*) eksploatuoti pagal gretimų

žemės sklypų (kadastro Nr. *(duomenys neskelbtini)*), Nr. *(duomenys neskelbtini)*, registruotų Nekilnojamojo turto registre, ribas. Pažymėta, kad UAB „*(duomenys neskelbtini)*“, laikydamasis teisės aktų reikalavimų bei atsižvelgdamas į jau parengtus teritorijų planavimo dokumentus ir žemės reformos žemėtvarkos projektus, parengė Projektą, suderino su E. S. įgaliotu asmeniu, kuris pasirašydamas Žemės sklypo Projekto sprendinių brėžinyje, sutiko su parengtu Projektu bei jo sprendiniais. Atkreiptas dėmesys, kad Projekte įvažiavimas į Žemės sklypą numatytas nuo vakarinėje Žemės sklypo pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektuojamą 4 m pločio kelią, kuris numatytas 2013 m. Projekte.

Nurodama, kad NŽT 2022-12-20 sprendimu buvo suformuotas žemės sklypas ir patvirtinti Žemės sklypo kadastro duomenys, nustatyti pagal UAB „*(duomenys neskelbtini)*“ matininko A. P. parengtą elektroninę Žemės sklypo kadastro duomenų bylą Nr. 2414989.

Informuojama, kad Kaišiadorių skyrius, išnagrinėjęs visą skyriuje saugomą *(duomenys neskelbtini)* kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektų planinę medžiagą, nustatė, kad pagal 2013 m. Projektą privažiavimo kelias į Žemės sklypą parodytas nuo pagrindinio kelio A-10, kuris toliau tęsiasi iki *(duomenys neskelbtini)* ežero. Tačiau, jei 2013 m. projekte nurodytas kelias faktinėje situacijoje nėra pravažiuojamas, pareiškėja gali, su gretimais žemės sklypų savininkais, nusistatyti servitutinį kelią sandoriu, leidžiantį pareiškėjai privažiuoti prie suprojektuoto Žemės sklypo (b. l. 69-74).

NŽT 2023-12-06 rašte Nr. 1SS-1890-(5.59 E.), atsakydama į pareiškėjos 2023-10-25 skundą, informavo, kad Žemės sklypas nebuvo suformuotas *(duomenys neskelbtini)* kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekte. Žemės sklypas suformuotas formavimo ir pertvarkymo projektu, patvirtintu Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-09-20 įsakymu Nr. V1E-1417 „Dėl žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ (toliau – Projektas). Žemės sklypas suformuotas esamiems pastatams (gyvenamasis namas (unikalus Nr. *(duomenys neskelbtini)*), ūkio pastatas (unikalus Nr. *(duomenys neskelbtini)*), tvartas (unikalus Nr. *(duomenys neskelbtini)*) eksploatuoti pagal gretimų žemės sklypų (kadastro Nr. *(duomenys neskelbtini)*), Nr. *(duomenys neskelbtini)*), registruotų Nekilnojamojo turto registre, ribas ir lygiagrečiai projektuojamam 4 m pločio keliui.

Toliau nurodė, kad NŽT 2022-12-20 sprendimu buvo suformuotas žemės sklypas ir patvirtinti Žemės sklypo kadastro duomenys, nustatyti pagal UAB „*(duomenys neskelbtini)*“ matininko A. P. parengtą elektroninę Žemės sklypo kadastro duomenų bylą Nr. 2414989.

Atkreipė dėmesį, kad Projekte įvažiavimas į Žemės sklypą numatytas nuo vakarinėje Žemės sklypo pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektuojamą 4 m pločio kelią, kuris numatytas 2013 m. Projekte ir ankstesniuose *(duomenys neskelbtini)* kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektuose. Pažymėjo, kad 2013 m. Projekte privažiavimo kelias į Žemės sklypą pažymėtas nuo pagrindinio kelio A-10, kuris eina iki *(duomenys neskelbtini)* ežero, toliau tęsiasi ežero pakrante (b. l. 64-68).

Pareiškėja E. S. su 2024-01-26 prašymu kreipėsi į atsakovę, NŽT ir Inspekciją prašydama pagal kompetenciją informuoti: koku būdu S. S. <...> buvo žinoma (ar turėjo būti žinoma) apie 2013 m. Projekto projektinius sprendinius, kad patvirtintus tokį žemės reformos žemėtvarkos projektą, ji neteks privažiavimo prie savo gyvenamojo namo *(duomenys neskelbtini)* g. 14, *(duomenys neskelbtini)* Kaišiadorių r. sav.; ar ji buvo apie tai informuota; ar aukščiau nurodytas sprendimas dėl 2013 m. Projekto buvo paskutinis (vėliausias), kuriuo vadovaujamosi sudarant žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus minėtoje vietovėje (teritorijoje); kuo pasireiškia Savivaldybės administracijos teiginys, jog formuojant pareiškėjai žemės sklypą, buvo žiūrima, kad būtų sudarytos racionalios žemės naudojimo sąlygos, kai sklypas suformuotas taip, kad įvažiavimas (patekimas) į pareiškėjai E. S. nuosavybės teise priklausančią namų valdą projektuojamas vietovėje, kurioje kelio iš viso nėra ir / arba toje vietovėje valstybine žeme faktiškai naudojasi kiti asmenys; 2013 m. Projekte privažiavimo kelias į Žemės sklypą pažymėtas nuo pagrindinio kelio A-10, kuris eina iki *(duomenys neskelbtini)* ežero, toliau tęsiasi ežero pakrante, teigiama NŽT 2023-12-06 atsakyme, įformintame raštu Nr. 1SS-1890-(5.59 E.). Kada šis kelias bus įrengtas, įvertinant tą aplinkybę, kad nuo projekto patvirtinimo jau praėjo dešimt metų? < ... > (b. l. 75-79).

Inspekcija 2024-01-30 raštu Nr. 2D-1698, atsakydama į pareiškėjos 2024-01-26 prašymą, nurodė, kad prašyme keliami klausimai susiję su kitų viešo administravimo institucijų: NŽT Kaišiadorių

skyriaus ir Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos priimtais sprendimais. Atsižvelgiant į tai, kas anksčiau išdėstyta, informavo, kad pareiškėjos kreipimosi nenagrinės (b. l. 80-82)

NŽT 2024-02-22 raštu Nr. 1SD-2909-(6.1E), atsakydama į pareiškėjos 2024-01-26 prašymą, pažymėjo, kad NŽT išnagrinėjo pareiškėjos 2023-10-25 skundą, kuriame buvo keliami klausimai, susiję su Žemės sklypo formavimu bei projektavimu, taip pat dėl įvažiavimo buvimo (pažymėjimo) Žemės sklypo projektavimo ir formavimo metu, ir 2023-12-06 raštu Nr. 1SS-1890-(5.59 E.) „Dėl skundo nagrinėjimo“ pateikė išsamų atsakymą, todėl pareiškėjos 2024-01-26 prašymas pakartotinai nebus nagrinėjamas (b. l. 83-85).

Atsakovė Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija 2024-02-26 raštu Nr. (13.31E)V11-153, atsakydama į pareiškėjos 2024-01-26 prašymą, paaiškino, kad Savivaldybė nepriima jokių sprendimų dėl žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir jų įgyvendinimo, nes pagal VSI ši funkcija nėra priskirta savivaldybėms. Nurodė, kad informaciją, susijusią su žemės reformos žemėtvarkos projektais, pareiškėjai gali pateikti tik šią funkciją vykdanči institucija, t. y. NŽT. Atkreipė dėmesį, kad visus veiksmus, susijusius su valstybinės žemės pardavimu, vykdo NŽT. Iš Nekilnojamojo turto kadastro duomenų matyti, kad žemės sklypo, kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), esančio (*duomenys neskelbtini*) g. 16, (*duomenys neskelbtini*) Kaišiadorių r. sav., kuriame, pareiškėjos teigimu, buvo privažiavimo kelias prie (*duomenys neskelbtini*) ežero, kadastro duomenys buvo nustatyti Kauno apskrities viršininko 2007-12-29 įsakymu Nr. 02-04-14204, o žemės sklypas parduotas 2008-04-14 Valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartimi, kurią pasirašė Apskrities viršininko įgaliotas atstovas ir žemės sklypo naudotojas. Savivaldybė šiuo atveju jokių veiksmų dėl minėto žemės sklypo formavimo ir pardavimo nevykdė ir duomenų apie žemės sklype esantį kelią neturi. Paaiškino, kad planuojamoje teritorijoje galioja (*duomenys neskelbtini*) miestelio bendrasis planas (toliau – Bendrasis planas), todėl rengiamo projekto sprendiniai turi atitikti šio Bendrojo plano sprendinius. Tikrinant Projektą, nebuvo nustatyta, kad jo sprendiniai neatitiktų galiojančio Bendrojo plano. Pagal Bendrojo plano sprendinius privažiavimui prie žemės sklypų, nesiribojančių su esamomis gatvėmis ((*duomenys neskelbtini*) g.), yra numatyta D2 kategorijos gatvė. Nurodė, kad kito privažiavimo kelio prie žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) g. 14, (*duomenys neskelbtini*) Kaišiadorių r. sav., nei Bendrajame plane, nei (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekte nėra suplanuota. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad pareiškėjos minimas privažiavimas gretimame sklype, kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), nėra pažymėtas teritorijų planavimo dokumentuose ir parduodant šį žemės sklypą jame nebuvo nustatytas kelio servitutas (tarnaujantis daiktas), suteikiantis teisę eiti, važiuoti keliu, parengto Projekto sprendiniai neprieštarauja galiojantiems teritorijų planavimo dokumentams ir nepažeidžia trečiųjų asmenų teisių. Atkreipė dėmesį, kad Projekto sprendinius suderino ir planavimo iniciatorės E. S. įgaliotas asmuo, tuo patvirtindamas, kad sutinka su parengto Projekto sprendiniais, t. y. ir su planuojamu privažiavimo keliu (b. l. 86-89).

Pareiškėja su 2024-04-09 prašymu „Dėl kelio įrengimo“ kreipėsi į Kaišiadorių rajono savivaldybės administraciją prašydama į suformuotą sklypą (*duomenys neskelbtini*) g. 14, (*duomenys neskelbtini*), Kaišiadorių r. sav., įrengti numatytą įvažiavimą nuo vakarinėje pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektinį kelią (4 m pločio), kuris numatytas (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos projekte, o patikslinus, tai reiškia įrengti numatytą kelią ir patekimą į minėtą žemės sklypą (b. l. 11, 12).

Atsakovė Skundžiamu raštu informavo, kad pareiškėjos prašymas nukreiptas (*duomenys neskelbtini*) seniūnijai. Taip pat paaiškino, kad naujai įrengiamų ir remontuotųjų vietinės reikšmės kelių ir gatvių projektų bei bet kokių saugaus eismo priemonių įgyvendinimas dėl finansinių galimybių atliekamas tik pagal prioritetines eiles. Prioritetinės eilės sudaromas vadovaujantis KPPP aprašu. Savivaldybės Prioritetinei eilei sudaryti Savivaldybės mero potvarkiu sudaroma Komisija, kuri vadovaujantis seniūnų paraiškomis sudaro Savivaldybės Prioritetinę eilę ir ją teikia tvirtinti Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybai.

Nurodė, kad įvykdžius Finansavimo tvarkos apraše nustatytus reikalavimus, susisiekiama komunikacijos, inžineriniai tinklai bei kiti inžineriniai statiniai, vadovaujantis KPPP aprašo 15 punktu, statomi, rekonstruojami ar remontuojami pirmumo teise.

Taip pat nurodė, kad įsipareigoja atkreipti seniūnijos dėmesį, kad pareiškėjos pateiktas prašymas iki šių metų spalio 1 dienos būtų apsprastytas seniūnaičių sueigoje.

Informavo, kad įvažiavimas į pareiškėjos sklypą gali būti įrengtas gretimame sklype, esančiame (*duomenys neskelbtini*) g. 16, (*duomenys neskelbtini*) mstl., vadovaujantis Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso 4.124 straipsnio 1 punktu sudarius sandorį dėl kelio servituto, suteikiančio teisę eiti, važiuoti keliu (b. l. 13-15).

Kartu su atsiliėpimu atsakovė pateikė situacijos schemą, kurioje matyti, kad pareiškėjai priklausantis žemės sklypas (*duomenys neskelbtini*) g. 14 su pagrindiniu keliu A10 nesiriboja, siūloma kelio servituto (dėl kurio pareiškėja turėtų tartis savarankiškai su minėto sklypo savininku) vieta eina per žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*) g. 16, o numatytoje kelio I2 įrengimo vietoje auga krūmokšniai (b. l. 134).

Komisijoje 2024-06-25 gautas pareiškėjos atstovės advokatės G. Z. pateiktas antstolio D. J. faktinių aplinkybių konstatavimo 2024-06-20 protokolas Nr. 117-24-242 ir 23 nuotraukos (reg. Nr. 20R1-532), kurie, pareiškėjos atstovės nuomone, patvirtina skunde išdėstytas aplinkybes, jog patekimo prie namų valdos, esančios (*duomenys neskelbtini*) g. 14, (*duomenys neskelbtini*) Kaišiadorių r., nėra (b. l. 139-157). Antstolis konstatavo, kad atvykus (*duomenys neskelbtini*) g.12 matosi sklypas, G. Z. sako ir rodo, kad nėra kelio, takelio, kad normaliai prieiti, privažiuoti prie (*duomenys neskelbtini*) g. 14, (*duomenys neskelbtini*), Kaišiadorių r., po dešine puse matosi naujo namo statybos iš raudonos spalvos plytų, adresu (*duomenys neskelbtini*) g. 16, (*duomenys neskelbtini*), Kaišiadorių r. G. Z. ir A. G. [pastaba: matininkas] pasakė ir parodė, kad konstatuotina, kad į žemės sklypą ir statinius, esančius (*duomenys neskelbtini*) g. 14, (*duomenys neskelbtini*), Kaišiadorių r., patekti iš (*duomenys neskelbtini*) gatvės pusės galimybių nėra, faktinis, buvęs įvažiavimas, kurio schemą, patvirtintą 1992-09-21 Kaišiadorių raj. (*duomenys neskelbtini*) apylinkės viršaičio, o minėtame plane atvaizduojamas bendrojo naudojimo „keliukas į ežerą“, palei namų valdos, esamu laikotarpiu priklausančios E. S., rytinę kraštinę, kuriuo buvo patenkama tiek į namų valdą (*duomenys neskelbtini*) g. 14, tiek keliuku - (*duomenys neskelbtini*) vietovės gyventojai naudojami patenkant prie (*duomenys neskelbtini*) ežero, kurią pateikė E. S. advokatė G. Z., patenka į namų valdą (*duomenys neskelbtini*) g. 16, (*duomenys neskelbtini*), Kaišiadorių r., dėl gretimose namų valdose vykdomų statybos darbų, namų valda, esanti (*duomenys neskelbtini*) g. 14, (*duomenys neskelbtini*), Kaišiadorių r., atsidūrė dauboje, maždaug kelių metrų žemiau, nei namų valdos (*duomenys neskelbtini*) g. 12 ir 16, (*duomenys neskelbtini*), Kaišiadorių r. G. Z. ir A. G. pasakė ir parodė, kad patikrinus galimybes įrengti patekimą - kelią ir įvažiavimą į namų valdą esančią (*duomenys neskelbtini*) g. 14, (*duomenys neskelbtini*), Kaišiadorių r., kurias numatė atsakingi Kaišiadorių savivaldybės ir / ar NŽT ar jos teritorinių padalinių darbuotojai, matosi, kad valstybinė žemė yra faktiškai naudojama, t. y. užstatyta statiniais, tvoromis, apaugusi daugiamėčiais medžiais, krūmais ir pan., atskiri privatūs žemės sklypai tai pat faktiškai naudojami nesilaikant nustatytų žemės sklypų ribų. Matosi, kad yra tvora, už kurios matosi sodas, įvairūs medžiai ir krūmai, o tarp namų pats kelias yra apie 4 m. pločio, pamatavus 4 m pločio taką, A. G. sako, kad planuojamo kelio atkarpa yra apie 30 m ilgio, aukščių perkritimas yra 5,30 m (b. l. 141-157).

Dėl ginčui taikytino teisinio reguliavimo

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos kelių įstatymas, Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų, skirtų Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo infrastruktūros objektams finansuoti, paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2023-11-23 sprendimu Nr. V17E-316 „Dėl kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų, skirtų Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo infrastruktūros objektams finansuoti, paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialusis planas, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2023-06-29 sprendimu Nr. V17E-229 „Dėl vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialiojo plano keitimo patvirtinimo“, Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo komunikacijų ir jų inžinerinių tinklų, statinių projektavimo, statybos, rekonstravimo, remonto darbų, dalyvaujant fiziniams ir (ar) juridiniams asmenims, pasiūlymų teikimo, vertinimo, pripažinimo tinkamais įgyvendinti ir finansavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2021-12-23 sprendimu Nr. V17E-295

„Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo komunikacijų ir jų inžinerinių tinklų, statinių projektavimo, statybos, rekonstravimo, remonto darbų, dalyvaujant fiziniams ir (ar) juridiniams asmenims, pasiūlymų teikimo, vertinimo, pripažinimo tinkamais įgyvendinti ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Kelių įstatymo 3 straipsnio 1 dalis numato, jog keliai, atsižvelgiant į transporto priemonių eismo pralaidumą, socialinę ir ekonominę jų reikšmę, skirstomi į valstybinės reikšmės ir vietinės reikšmės kelius. Vietinės reikšmės keliai naudojami vietiniam susisiekimui ir yra skirstomi į: 1) viešuosius kelius, t. y. keliai, jungiantys rajoninius kelius, gyvenamąsias vietas, sąvartynus, rekreacijos objektus, lankomus gamtos, kultūros paminklus, bei gatvės gyvenamosiose vietovėse ir kiti keliai, nepriskirti valstybinės reikšmės keliams; 2) vidaus kelius, t. y. juridinių ir (ar) fizinių asmenų reikmėms naudojami keliai (miškų, nacionalinių parkų, valstybės saugomų teritorijų, pasienio, karjerų, privažiavimo prie hidrotechninių įrenginių, ribotų teritorijų – kiemų keliai ir visi kiti keliai, nepriskirti viešiesiems keliams) (Kelių įstatymo 3 str. 3 d.). Keliai nuosavybės teise gali priklausyti valstybei, savivaldybėms, juridiniams ar fiziniams asmenims (Kelių įstatymo 4 str. 1 d.). Vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o vidaus keliai – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims (Kelių įstatymo 4 str. 3 d.). Gatvių, kurios nėra valstybinės reikšmės kelių tąsa, projektavimo, tiesimo, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbus organizuoja ir užsakovo funkcijas atlieka savivaldybės (Kelių įstatymo 5 str. 7 d.).

Keliai projektuojami remiantis patvirtintais teritorijų planavimo bei Lietuvos kelių projektavimo normatyviniais dokumentais (Kelių įstatymo 8 str. 1 d.). Kelių ir kelio statinių projektavimas, tiesimas, statyba, rekonstravimas, taisymas (remontas) ir priežiūra yra finansuojami įstatymų nustatyta tvarka. Tais atvejais, kai dalis savivaldybei nuosavybės teise priklausančio kelio ir kelio statinio projektavimo, tiesimo, statybos, rekonstravimo ir (ar) taisymo (remonto) išlaidų yra padengiama privačiomis fizinių ir (ar) juridinių asmenų lėšomis, tokio kelio ir kelio statinio projektavimo, tiesimo, statybos, rekonstravimo ir (ar) taisymo (remonto) darbams gali būti teikiamas prioritetas kitų savivaldybei nuosavybės teise priklausančių kelių ir kelių statinių projektavimo, tiesimo, statybos, rekonstravimo ir (ar) taisymo (remonto) atžvilgiu tos savivaldybės, kuriai nuosavybės teise priklauso kelias ir kelio statiniai, institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis (Kelių įstatymo 16 str. 1 d.).

Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 8 dalies 4 punktas numato, jog užtikrinamas eismo saugumą, savivaldybės meras arba jo įgaliotas savivaldybės administracijos direktorius organizuoja vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūrą, transporto infrastruktūros objektų projektavimą, statybą, gatvių tiesimą, taisymą ir rekonstravimą, <...>.

Vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad savarankiškąsias funkcijas savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, išipareigojimus savivaldybės bendruomenei ir šios interesais. Savivaldybės, įgyvendindamos šias funkcijas, turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Įgyvendinant šias funkcijas, savivaldybių veiklą saisto įstatymų nustatyti reikalavimai ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose.

Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punkte nustatyta, jog savarankiškoji Konstitucijos ir įstatymų nustatyta (priskirta) savivaldybių funkcija yra savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas.

Vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 12 ir 32 punktuose nustatyta, kad išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija yra: savivaldybės biudžeto ir savivaldybės metinių ataskaitų rinkinio tvirtinimas, prireikus savivaldybės biudžeto tikslinimas; savivaldybės strateginių plėtros ir veiklos planų, savivaldybės atskirų ūkio šakų (sektorių) plėtros programų tvirtinimas, ataskaitų dėl jų įgyvendinimo išklauskimas ir sprendimų dėl jų priėmimas. To paties straipsnio 6 dalyje taip pat nustatyta, kad išimtinė savivaldybės tarybos kompetencijai priskirtų įgaliojimų savivaldybės taryba negali perduoti jokiai kitai savivaldybės institucijai ar įstaigai.

Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 3 punkte numatyta, kad meras administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą, administruoja savivaldybės turta;

Vietos savivaldos įstatymo 34 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad Savivaldybės administracijos direktorius valdo savivaldybės administracijai skirtus biudžeto asignavimus (1 punktas), kaip įstaigos

vadovas, pats vykdo mero suteiktus įgaliojimus ir atlieka kitus tiesioginius mero pavedimus arba įstatymų nustatytais atvejais paveda tai atlikti kitiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams (10 punktas).

Kelių priežiūros ir plėtros programos (toliau – Programa) finansavimo lėšų, skirtų Kaišiadorių rajono savivaldybės vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti (remontuoti), rekonstruoti, prižiūrėti, saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, keliams inventorizuoti, paskirstymo tvarka nustatyta KPPP apraše (1 p.).

KPPP apraše Objekto sąvoka apibrėžiama kaip – Kaišiadorių rajono savivaldybės teikiami tiesti, rekonstruoti ar remontuoti vietinės reikšmės keliai (gatvės) (3.5 p.).

Objektų tiesimo, rekonstravimo, kapitalinio ar paprastojo remonto poreikį Savivaldybės administracijai teikia Seniūnai. Poreikis sudaromos vadovaujantis Specialiuoju planu, atsižvelgiant į Kelių remonto programą bei į fizinių ir (ar) juridinių asmenų prašymus (7 p.).

Prašymus dėl Objektų remonto / statybos poreikio Seniūnams fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys teikia iki kiekvienų metų rugsėjo 1 d. (8 p.).

Seniūnai išplėstinėse seniūnaičių sueigose, dalyvaujant vietos bendruomenių atstovams, vietos gyventojams, juridinių asmenų atstovams, išanalizuoja ir aptaria planuojamus paraiškoje teikti Objektus, sudaro seniūnijos vietinės reikšmės kelių ir gatvių esminio pagerinimo perspektyvinį 3 metų vietinės reikšmės Objektų sąrašą (9 p.).

Seniūnai iki kiekvienų metų spalio 15 d. Savivaldybės administracijai sudaro ir teikia Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų Paraiškas vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti bei prižiūrėti (1 priedas). Paraiškoje nurodomas kelio (gatvės) numeris, pavadinimas pagal Savivaldybės tarybos patvirtintą Specialųjį planą, adresas (buvimo vieta), pradžios ir pabaigos koordinatės. Teikiant Paraiškas, būtina pasitikslinti, ar teikiamas remontuoti Objektas yra registruotas statinys. Teikiama ne daugiau kaip 4 Objektai (10.1. p.).

Objektų atrankos vertinimo kriterijai nustatyti KPPP aprašo 11 punkte.

Savivaldybės Prioritetinei eilei sudaryti Savivaldybės mero potvarkiu sudaroma Komisija (12 p.), kuri ne vėliau kaip iki gruodžio 31 d. ne trumpesniam kaip trejų metų laikotarpiui sudaro Prioritetinę eilę (13.4. p.) ir sudarytą Prioritetinę eilę teikia tvirtinti Savivaldybės tarybai artimiausiame posėdyje ir skelbia Savivaldybės interneto svetainėje (13.5. p.).

Prioritetinė eilė gali būti tikslinama ar papildoma, o keliai (gatvės) reitinguojami pirmoje Prioritetinės eilės vietoje be atskiro vertinimo, atsižvelgiant į naujai atsiradusias ir nenumatytas aplinkybes, t. y. gaunamą tikslinį struktūrinių fondų finansavimą, įvykusią stichinę nelaimę arba gavus fizinio ar juridinio asmens prašymą prisidėti ne mažiau kaip 50 proc. statybos darbų vertės ir kartu pateikus parengtą statybos darbų techninį projektą (15 p.).

Atsižvelgiant į Prioritetinę eilę, Administracijos skyrius sudaro Objektų sąrašą. Parengtas ir su Kelių direkcija suderintas Objektų sąrašas tvirtinamas Savivaldybės mero potvarkiu (18 p.).

Finansavimo tvarkos aprašo tikslas – reglamentuoti fizinių ir (ar) juridinių asmenų (toliau – Pareiškėjai), pageidaujančių skirti tikslinių lėšų šių asmenų susisiekiimo komunikacijų ir jų inžinerinių tinklų projektavimo, statybos, rekonstravimo, remonto darbų Kaišiadorių rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) infrastruktūrai, esančiai laisvoje valstybinėje žemėje ar savivaldybės valdomuose sklypuose, projektuoti, rekonstruoti, statyti, taisyti (remontuoti), pasiūlymų teikimą, vertinimą ir pripažinimą tinkamais įgyvendinti tvarką (1 p.). Įvykdžius šiame Tvarkos apraše nustatytus reikalavimus, susisiekiimo komunikacijos, inžineriniai tinklai bei kiti inžineriniai statiniai statomi, rekonstruojami ar remontuojami pirmumo teise (5 p.).

Dėl pirmojo skundo reikalavimo

Pareiškėja E. S. skunde Komisijai nurodo, kad 2024-04-09 raštu atsakovei pateikė prašymą dėl kelio įrengimo (b. l. 11-12), kuriame atsakovės Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos prašė „įrengti numatytą įvažiavimą nuo vakarinėje pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektinį kelią (4 m pločio), kuris numatytas (duomenys neskelbtini) kadastro vietovės žemės reformos projekte, o patikslinus, tai reiškia įrengti numatytą kelią ir patekimą į minėtą žemės sklypą“. Nurodo, kad nesutinka su Kaišiadorių rajono

savivaldybės administracijos 2024-05-07 raštu Nr. El. p.(3.4)V11-456 „Dėl kelio įrengimo“ bei jame išdėstytais argumentais, bei prašo pastarąjį raštą panaikinti.

VAĮ 3 straipsnio 4 punkte numatyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravinį viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais.

Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei (VAĮ 2 straipsnio 5 dalis). Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos. Administracinis sprendimas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens. Kai administracinis sprendimas priimamas naudojantis valstybės informacinėmis sistemomis, sprendimo pasirašymui prilyginamas patvirtinimas (autorizavimas) valstybės informacinėje sistemoje (VAĮ 10 straipsnio 5, 6 dalys).

Kitais atvejais, viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai privalo būti tikslūs, suprantami, nedviprasmiški, jų motyvų išdėstymas – adekvatus ir pakankamas, leidžiantis suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje ne kartą yra konstatavęs, kad viešojo administravimo subjekto priimtame individualiame teisės akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (pvz., *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-180-602/2017* ir kt.). Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, pavyzdžiui, neįvardijant, kokiais teisės aktais remiantis ginčijamas administracinis aktas yra priimamas, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (pvz., *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1340-624/2016* ir kt.).

Atsakovės Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos priimti ginčo sprendimai yra individualūs administraciniai aktai, kuriems taikomi VAĮ reikalavimai (aktuali akto redakcija, galiojusi iki 2023-12-31 dienos). Vertindama atsakovės priimtų sprendimų atitikimą VAĮ tokio pobūdžio aktams keliamus reikalavimus, Komisija pažymi, kad VAĮ 3 str. apibrėžia principus, kuriais savo veikloje turi vadovautis viešojo administravimo subjektai. Minėto straipsnio 5 p. nustato išsamumo principą, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Viešojo administravimo subjekto sprendimai turi būti pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Tam, kad individualus administracinis aktas būtų teisėtas, jis turi apimti faktinių aplinkybių tyrimą, taikytinas

teisės normas, teisinį nustatytų faktų vertinimą. VAI 10 str. 5 d. nustatyti reikalavimai administraciniam sprendimui, tame tarpe, reikalavimas nurodyti administracinio sprendimo motyvus.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas VAI 8 str. 1 d. nuostatas (redakcija, galiojusi iki 2020-11-01, iš esmės atitinka ginčui aktualiu laikotarpiu galiojusio VAI 10 str. (redakcija galiojusi 2023-12-31 dienos) 5 d. 5–6 p. nuostatas) yra ne kartą pažymėjęs, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., *LVAT 2011-06-27 išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą byloje Nr. A⁵⁵⁶-336/2011; 2014-03-25 išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-997/2014*). VAI keliamų administraciniam aktui reikalavimų nepaisymas ir konkrečių teisės normų nesusiejimas su objektyviais duomenimis (faktais) pripažintinas esminiu trūkumu, kai toks pažeidimas ne tik paneigia asmens teisę žinoti teisei priešingos veikos ribas, riboja teises į teisminę gynybą, bet ir ginčui persikėlus į teismą atima galimybę pastarajam suprasti bei apsibrėžti bylos nagrinėjimo apimtį, o kartu visapusiškai bei objektyviai išnagrinėti ginčą. Kaip ne kartą akcentavo LVAT, esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (žr., pvz., *2015-02-18 nutartį administracinėje byloje Nr. A³⁹⁸-442/2015; 2012-07-20 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2294/2012; 2012-08-03 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-2366/2012 ir kt.*).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra nurodęs, jog administracinės institucijos diskrecijos teisė suprantama kaip galia, suteikianti administravimo subjektui tam tikrą veiklos laisvę priimant sprendimus, įgalinanti jį iš keleto teisiškai galimų elgesio variantų pasirinkti tą, kuris, jo nuomone, yra tinkamiausias (žr., pvz., *LVAT 2006 m. gruodžio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴¹⁵-2203/2006*). Diskrecijos teisė neturi būti aiškinama kaip absoliučiai nemotyvuotas ir niekuo nesaistomas pasirinkimas (žr., pvz., *2012 m. gegužės 31 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-1570/2012*). Diskrecijos teisė teisinėje valstybėje negali būti absoliuti, ja besinaudojantys subjektai yra suvaržyti bendrųjų teisėtumo principo reikalavimų ir kriterijų (žr., pvz., *LVAT 2007 m. kovo 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁴-231/2007, 2014 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-563/2014*). Įgyvendindamos diskrecines galias viešojo administravimo institucijos, be kita ko, turi nepiktnaudžiauti joms suteiktais įgaliojimais, laikytis objektyvumo ir nešališkumo, lygybės prieš įstatymą ir proporcingumo principų. Diskrecija turi būti pagrindžiama objektyviais faktais bei bendraisiais teisės principais – įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, numatytais Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje (žr., pvz., *LVAT 2013 m. kovo 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-596/2013*).

Viešojo administravimo subjektas, priėmęs negatyvias pasekmes sukeltantį sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą (žr., pvz., *2013 m. balandžio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-658/2013, 2015 m. sausio 29 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-112-858/2015*).

Esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (žr., pvz., *2012 m. liepos 20 d. nutartį administracinėje byloje A⁵²⁰-2294/2012, 2015 m. vasario 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A³⁹⁸-442/2015, 2017 m. balandžio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-131-822/2017*). Tuo tarpu pareigos nustatyti juridinių faktų visetą, būtiną ir pakankamą teisės normai taikyti, nesilaikymas nedera nei su gero administravimo principo, nei su VAI 8 straipsnio imperatyvais (*LVAT 2016 m. rugpjūčio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2617-575/2016, 2018 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1150-502/2018*).

Pagal suformuotą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką (žr., pvz., *2015 m. sausio 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-36-662/2015, 2020 m. lapkričio 11 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-2984-662/2020*) viešojo administravimo subjektas savo sprendimą privalo grįsti tik tinkamais, patikimais, teisėtu būdu, procesiškai tinkamai įformintais duomenų

šaltiniais ir / ar įrodymais, kurie nekeltų jokių abejonų dėl dokumentuose pateiktų duomenų tikslumo ir patikimumo.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, kad nagrinėdami administracines bylas, teismai (šiuo atveju – ir Komisija) turi patikrinti, pirma, ar buvo laikytasi procedūrinių taisyklių; antra, ar tikslios faktinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ginčijamas viešojo administravimo subjekto sprendimas; trečia, ar nepadarytos akivaizdžios klaidos, vertinant šias aplinkybes; ketvirta, ar nebuvo piktnaudžiaujama įgaliojimais.

Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas yra savarankiška savivaldybių funkcija (Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punktą). Savarankiškųjų savivaldybės funkcijų įgyvendinimas reiškia, jog savivaldybė turi tam tikrą įstatymų leidėjo suteiktą veiksmų laisvę pasirinkti būdus, kaip šias funkcijas įvykdyti. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą, savarankiškas funkcijas savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, įsipareigojimus bendruomenei ir šios interesais. Įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Įgyvendinant šias funkcijas, savivaldybių veiklą saisto įstatymų nustatyti reikalavimai ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose. Pastebėtina, kad šiomis nuostatomis įgyvendinamas konstitucinis savivaldybių savarankiškumo ir veiklos laisvės principas, kuriuo grindžiama visa vietos savivalda. Savarankiškųjų savivaldybės funkcijų įgyvendinimui neabejotinai reikalingos lėšos naudojamos iš savivaldybės biudžeto. Tai reiškia, kad savivaldybės administracijos direktoriui yra suteikta teisė spręsti eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose, o gatvių ir kelių priežiūra yra vykdoma atsižvelgiant į tuo metu turimas lėšas, poreikį ir naudingumą visuomenei; turi būti siekiama efektyvaus turimų lėšų naudojimo (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-491-602/2021; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. sausio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-56-502/2024*).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija 2021 m. kovo 24 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-491-602/2021, sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, jog ginčui aktualiuose teisės aktuose nėra numatyti konkretūs gatvių tiesimo funkcijos įvykdymo terminai, nėra nurodytas terminas, per kurį tokie veiksmai turi būti atliekami, kuriam praėjus būtų galima teigti, kad atsakovas pažeidė jam priskirtas funkcijas.

Kadangi savivaldybės taryba atstovauja jos teritorijoje gyvenančią bendruomenę (Vietos savivaldos įstatymo 3 str. 1-3 d.), todėl yra preziumuojama, kad jos sprendimai, kurie susiję su savivaldybei priklausančio turto disponavimu, įskaitant ir vietinės reikšmės kelių bei gatvių priežiūrą, taisymą ir tiesimą, yra priimami jos teritorijoje gyvenančios bendruomenės interesais. Tai savo ruožtu lemia, kad tokie savivaldybės tarybos sprendimai, kaip taisyklė, yra pripažįstami atitinkančiais viešojo intereso kriterijus, t. y., kad šie sprendimai yra priimami atsižvelgiant į visos savivaldybės bendruomenės interesus, kurie gali ir nesutapti su atskiro asmens individualiais interesais (*Klaipėdos rūmų (Regionų administracinis teismas) 2022 m. birželio 9 d. sprendimas Nr. eI3-4337-438/2022*).

Komisija, pirmiausia, pastebi, kad pati pareiškėja pripažįsta šias teisiškai reikšmingas aplinkybes, kurias nurodė 2024 m. birželio 7 d. skunde Komisijai, pirma, „iš gauto atsakovės atsakymo galima daryti išvadą, jog atsakovė, negavusi pareiškėjos prašymo, kuriuo ji prisideda, kitaip tariant finansuoja kelio ir privažiavimo prie namų valdos įrengimo statybos darbus ne mažiau nei 50 proc., šie darbai iš viso neaišku, kada bus atliekami. Nurodo, kad atsakovė, kaip alternatyvą, taip pat siūlo įvažiavimą į sklypą įsirengti gretimame žemės sklype, nu(si)stačius kelio servitutą“; antra, „pareiškėja (ar jos įgalioti asmenys), pasirašydami žemės sklypo planą, kurį 2022-11-28 parengė UAB „(duomenys neskelbtini)“, patvirtino, jog sutinka „su pagal 2022-11-28 žemės sklypo ribų paženklinį – parodymą parengtame plane išbraižytais ribomis ir apskaičiuotu žemės sklypo plotu“, ir tai reiškia, jog ji sutiko su prie jai priklausančios namų valdos suformuoto valstybinio žemės sklypo ribomis ir plotu, dėl kurių pretenzijų neturi ir neturėjo“; trečia, „pareiškėja pripažįsta, kad ginčyti aukščiau minėtą projektą ar gretimą žemės sklypą (duomenys neskelbtini) g. 16 formavimo dokumentus yra aiškiai ir žymiai praleisti teisės aktuose nustatyti terminai“.

Komisija pažymi, kad šioje byloje nustatytos šios teisiškai reikšmingos ginčo aplinkybės:

pirma, žemės sklypas (unikalus Nr. *(duomenys neskelbtini)*), esantis Kaišiadorių r. sav., *(duomenys neskelbtini)*, *(duomenys neskelbtini)* g. 14, nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai ir valstybinės žemės patikėjimo teise iki 2024-01-24 buvo valdomas NŽT. Įregistravimo pagrindas NŽT 2022-12-20 sprendimas Nr. 6SK-1309-(14.6.110) (b. l. 25, 26);

antra, žemės sklypas *(duomenys neskelbtini)* g. 14 pagal VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašo (registro Nr. *(duomenys neskelbtini)*) duomenis nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai, kuri valstybinės žemės patikėjimo teise nuo 2024-01-25 valdo Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija, t. y. žemės sklypas nėra privatizuotas;

trečia, žemės sklypo plane M1:500 pavaizduotas įvažiavimas į sklypą projektiniu 4 m pločio keliu. Su pagal 2022-11-28 atliktą žemės sklypo ribų paženklinimą-parodymą parengtame žemės sklypo plane išbraižytomis ribomis ir apskaičiuotu žemės sklypo plotu pareiškėja sutiko (yra pareiškėjos parašas) (b. l. 46). Pareiškėja taip pat dalyvavo ir pasirašė Žemės sklypo ribų paženklinimo-parodymo 2022-11-28 akte (b. l. 50, 51);

ketvirta, Projekte įvažiavimas į žemės sklypą *(duomenys neskelbtini)* g. 14 numatytas nuo vakarinėje žemės sklypo *(duomenys neskelbtini)* g. 14 pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektuojamą 4 m pločio kelią, kuris numatytas 2013 m. projekte. 2013 m. projekte privažiavimo kelias į žemės sklypą Čiobiškio g. 14 pažymėtas nuo pagrindinio kelio A-10, kuris eina iki *(duomenys neskelbtini)* ežero, toliau tęsiasi ežero pakrante. Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-07-03 įsakymu Nr. V1-663 patvirtintame žemės sklypo, esančio *(duomenys neskelbtini)* g. 16, *(duomenys neskelbtini)*, Kaišiadorių r. sav., detalijame plane, įvažiavimas į šį žemės sklypą yra suprojektuotas iš *(duomenys neskelbtini)* gatvės. Suderintas Projektas su Projekto organizatoriumi ŽPDRIS priemonėmis buvo pateiktas susipažinti visuomenei. Pastabų ir pasiūlymų nebuvo gauta. Pasibaigus viešinimo terminui suderintas Projektas, gavus NŽT struktūrinio padalinio, atsakingo už priežiūrą, išvadą dėl tikslingumo Projektą tvirtinti, buvo patvirtintas;

penkta, žemės sklypas, esantis Kaišiadorių r. sav. *(duomenys neskelbtini)* g. 16, nuosavybės teise nuo 2022-09-26 priklauso fiziniam asmeniui D. B. [*duomenys neskelbtini*]. Šio žemės sklypo įregistravimo pagrindas – 2007-12-29 apskrities viršininko įsakymas Nr. 02-04-14204. Žemės sklype kelio/pravažiavimo servitutas nenustatytas (b. l. 18-24). Servitutų minėtame sklype nebuvo nustatytų ir sklypo pardavimo metu 2008 m. (b. l. 33-35);

šešta, iš VĮ Registrų centras 2023-01-14 Kadastro žemėlapiu ištraukos matyti, kad Žemės sklypas *(duomenys neskelbtini)* g. 14 tiesiogiai su *(duomenys neskelbtini)* gatve nesiriboja (b. l. 27);

septinta, pareiškėja, pasirašydama žemės sklypo plane, kuri 2022-11-28 parengė UAB „*(duomenys neskelbtini)*“, patvirtino, jog sutinka su prie jai priklausančios namų valdos suformuoto valstybinio žemės sklypo ribomis ir plotu, dėl kurių pretenzijų neturėjo (b. l. 58, 59);

aštunta, žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto M1:500 sprendinių brėžinyje yra E. S. įgalioto asmens E. P. [*duomenys neskelbtini*] parašas (b. l. 62);

devinta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-04-15 nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“ 12 punktu ir 84¹.1.1.1 papunkčiu, Kaišiadorių skyriaus vedėjas NŽT 2022-12-20 sprendimu suformavo žemės sklypą *(duomenys neskelbtini)* g. 14 ir patvirtino žemės sklypo *(duomenys neskelbtini)* g. 14 kadastro duomenis, nustatytus pagal UAB „*(duomenys neskelbtini)*“ matininko A. P. parengtą elektroninę žemės sklypo *(duomenys neskelbtini)* g. 14 kadastro duomenų bylą Nr. *(duomenys neskelbtini)*, kuri saugoma Nekilnojamojo turto registro posistemės „GeoMatininkas“ elektroniniame archyve.

Taigi byloje nustatyta, kad UAB „*(duomenys neskelbtini)*“, laikydamasis teisės aktų reikalavimų bei atsižvelgdamas į jau parengtus teritorijų planavimo dokumentus ir žemės reformos žemėtvarkos projektus, parengė Projektą, suderino su E. S. įgaliotu asmeniu, kuris pasirašydama žemės sklypo Projekto sprendinių brėžinyje, sutiko su parengtu Projektu bei jo sprendiniais. Projekte įvažiavimas į žemės sklypą numatytas nuo vakarinėje Žemės sklypo pusėje planuojamos gatvės I2, kuri numatyta Kaišiadorių savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, per projektuojamą 4 m pločio kelią, kuris numatytas 2013 m. Projekte.

Pagal Bendrojo plano sprendinius privažiavimui prie žemės sklypų, nesiribojančių su esamomis gatvėmis (*(duomenys neskelbtini)* g.), yra numatyta D2 kategorijos gatvė. Iš į bylą pateiktų rašytinių

įrodymų – oficialių dokumentų matyti, kad kito privažiavimo kelio prie žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) g. 14, (*duomenys neskelbtini*) Kaišiadorių r. sav., nei Bendrajame plane, nei (*duomenys neskelbtini*) kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekte nėra suplanuota. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad pareiškėjos minimas privažiavimas gretimame sklype, kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), nėra pažymėtas teritorijų planavimo dokumentuose ir parduodant šį žemės sklypą jame nebuvo nustatytas kelio servitutas (tarnaujantis daiktas), suteikiantis teisę eiti, važiuoti keliu, parengto Projekto sprendiniai neprieštarauja galiojantiems teritorijų planavimo dokumentams ir nepažeidžia trečiųjų asmenų teisių. Atkreiptinas dar kartą dėmesys ir į tai, kad Projekto sprendinius suderino ir planavimo iniciatorės E. S. įgaliojamas asmuo, tuo patvirtindamas, kad sutinka su parengto Projekto sprendiniais, t. y. ir su planuojamu privažiavimo keliu (b. l. 86-89).

Ištyrusi byloje esančius rašytinius įrodymus, Komisija konstatuoja ir tai, kad atsakovė Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija skundžiamu Raštu aiškiai ir išsamiai, nurodant tiek faktinius, tiek ir teisinius argumentus, atsakė į pareiškėjos E. S. 2024-04-09 prašyme „Dėl kelio įrengimo“ iškeltus bei nurodytus klausimus.

Atsakovė, atsakydama į pareiškėjos 2024-04-09 prašymą dėl kelio įrengimo, skundžiamu Raštu paaiškino pareiškėjai E. S. tvarkas bei procedūras dėl naujo kelio įrengimo: 1. Perdavė prašymą (*duomenys neskelbtini*) seniūnui, kad jis, vadovaudamasis Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2023-11-23 sprendimu Nr. V17E-316 „Dėl kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų, skirtų Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo infrastruktūros objektams finansuoti, paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų, skirtų Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo infrastruktūros objektams finansuoti, paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašu ir Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2023-06-29 sprendimu Nr. V17E-229 „Dėl vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialiojo plano keitimo patvirtinimo“ patvirtintu vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialiuoju planu bei atsižvelgdamas į gyventojų prašymus, pateiktus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d., aptartų 2024-04-09 prašymą dėl kelio įrengimo seniūnaičių sueigose, kuriose nubalsuojama, kuriuos objektus pateikti seniūnijos paraiškoje. Po seniūnaičių sueigų iki einamųjų metų spalio 15 d. seniūnai sudaro Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų paraiškas vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti bei prižiūrėti ir jas teikia Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijai; 2. Nurodė, kad Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2021-12-23 sprendimu Nr. V17E-295 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo komunikacijų ir jų inžinerinių tinklų, statinių projektavimo, statybos, rekonstravimo, remonto darbų, dalyvaujant fiziniams ir (ar) juridiniams asmenims, pasiūlymų teikimo, vertinimo, pripažinimo tinkamais įgyvendinti ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės susisiekimo komunikacijų ir jų inžinerinių tinklų, statinių projektavimo, statybos, rekonstravimo, remonto darbų, dalyvaujant fiziniams ir (ar) juridiniams asmenims, pasiūlymų teikimo, vertinimo, pripažinimo tinkamais įgyvendinti ir finansavimo tvarkos aprašas. Statant, rekonstruojant ar remontuojant kelius Finansavimo tvarkos aprašo būdu, projektavimo, rangos darbai ir kt. finansuojami iš Savivaldybės biudžeto lėšų, fizinių ir (ar) juridinių asmenų finansinių įnašų bei kitų finansavimo šaltinių. Fizinių ir (ar) juridinių asmenų finansuojamų darbų vertė turi būti ne mažesnė kaip 50 proc. Įvykdžius šiame tvarkos apraše nustatytus reikalavimus, susisiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai bei kiti inžineriniai statiniai, vadovaujantis KPPP aprašo 15 punktu, statomi, rekonstruojami ar remontuojami pirmumo teise, t. y. gavus fizinių ar juridinių asmenų pasiūlymą dėl prisidėjimo savo lėšomis, Savivaldybės patvirtinta komisija priima sprendimą tokį inžinerinį statinį įtraukti į statomų, remontuojamų objektų sąrašą prioriteto tvarka; 3. Paaiškino galimybę dėl įvažiavimo į žemės sklypą įrengimo gretimame sklype, esančiame (*duomenys neskelbtini*) g. 16, (*duomenys neskelbtini*) mstl., sudarius sandorį dėl kelio servituto.

Taigi šiuo atveju laikydamosi procedūros (-ų) ir galiojančių teisės aktų, atsakovė pagrįstai pareiškėjos 2024-04-09 prašymą dėl kelio įrengimo perdavė seniūnui, laikantis Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos patvirtintos KPPP tvarkos, jį svarstyti šių metų seniūnaičių sueigoje. Iš į bylą pateiktų įrodymų nustatyta, kad atsakovė pareiškėjos E. S. atžvilgiu nepriėmė neigiamo atsakymo, o paaiškinusi procedūrą, perdavė jį seniūnui atlikti procedūras KPPP nustatyta tvarka. Taip pat atsakovė paaiškino pareiškėjai alternatyvą – kelio įrengimą prisidedant privačių asmenų lėšomis pagal Finansavimo tvarkos aprašą bei nurodė ir trečią alternatyvą – servituto nu(si)statymą pačios pareiškėjos minimame kaimyniniame sklype.

Komisija laiko nepagrįstais pareiškėjos reikalavimus atsakovės atžvilgiu ir dėl to, kad pareiškėja, negavusi palankaus / teigiamo atsakymo, kad atsakovė nedelsiant kelią įrengs (bei kad ir įrengtų savivaldybės lėšomis), vertina skundžiamą Raštą kaip nepagrįstą ir neteislingą, dėl ko jis turėtų būti naikinamas.

Kaip jau buvo nurodyta, savivaldybės administracijos direktoriui yra suteikta teisė spręsti eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose, o gatvių ir kelių priežiūra yra vykdoma atsižvelgiant į tuo metu turimas lėšas, poreikį ir naudingumą visuomenei; turi būti siekiama efektyvaus turimų lėšų naudojimo (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-491-602/2021; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. sausio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-56-502/2024*).

Kadangi savivaldybės taryba atstovauja jos teritorijoje gyvenančią bendruomenę (Vietos savivaldos įstatymo 3 str. 1-3 d.), todėl yra preziumuojama, kad jos sprendimai, kurie susiję su savivaldybei priklausančio turto disponavimu, įskaitant ir vietinės reikšmės kelių bei gatvių priežiūrą, taisyumą ir tiesumą, yra priimami jos teritorijoje gyvenančios bendruomenės interesais. Tai savo ruožtu lemia, kad tokie savivaldybės tarybos sprendimai, kaip taisyklė, yra pripažįstami atitinkančiais viešojo intereso kriterijus, t. y., kad šie sprendimai yra priimami atsižvelgiant į visos savivaldybės bendruomenės interesus, kurie gali ir nesutapti su atskiro asmens individualiais interesais (*Klaipėdos rūmų (Regionų administracinis teismas) 2022 m. birželio 9 d. sprendimas Nr. eI3-4337-438/2022*).

Taigi Komisija sprendžia, kad šioje ginčo situacijoje, atsakovė nenukrypo ir nuo teismų formuojamos praktikos, tinkamai taikydama ir aiškindama galiojančius teisės aktus. Pažymėtina, kad kitoks šios ginčo situacijos aiškinimas, be teisinio pagrindo galėtų sukurti nepagrįstas privilegijas atskiram privačiam asmeniui, bei pažeistų ir viešojo intereso kriterijus.

Komisija sprendžia, kad į 2024 m. birželio 7 d. pareiškėjos E. S. skundo dalį – pirmąjį reikalavimą (b. l. 8), kuris buvo priimtas nagrinėti Komisijoje, buvo atsakyta išsamiai ir tinkamai, be to, skundžiamame Rašte, kuriuo buvo netenkintas pareiškėjos E. S. skundas, atsakovės buvo išsamiai atsakyta bei pagrindžiant kiekvieną klausimų grupę tiek faktiniais, tiek ir teisiniais argumentais.

Išnagrinėjus ir įvertinus visus byloje esančius įrodymus ir faktines aplinkybes, Komisija daro išvadą, kad pareiškėjos E. S. 2024 m. birželio 7 d. skundo dalis – pirmasis reikalavimas, kuriuo prašoma panaikinti skundžiamą - Kaišiadorių rajono savivaldybės sprendimą, įformintą 2024-05-07 raštu Nr. El. p. (3.4)V11-456 „Dėl kelio įrengimo“ yra nepagrįstas, todėl yra atmestinas.

Pažymėtina, kad ir LVAT praktikoje ne kartą yra konstatuota, jog „<...> atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatų.“ (žr., pvz., *LVAT 2016-02-22 nutartį 2016-02-22 administracinėje byloje Nr. A-1150-520/2016*).

Dėl antrojo skundo reikalavimo - įpareigoti instituciją per nustatytą laiką priimti naują sprendimą, nustatantį (-ysiantį) / suteikiantį (-siantį) pareiškėjai galimybę naudotis jai priklausančiu turtu pagal tiesioginę paskirtį

Antruoju skundo reikalavimu pareiškėja E. S. prašo įpareigoti instituciją per nustatytą laiką priimti naują sprendimą, nustatantį (-ysiantį) / suteikiantį (-siantį) pareiškėjai galimybę naudotis jai priklausančiu turtu pagal tiesioginę paskirtį.

Konstatavus, kad atsakovo Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos 2024-05-07 raštas Nr. El. p.(3.4)V11-456 „Dėl kelio įrengimo“ yra pagrįstas ir teisėtas (b. l. 13-15), nėra teisinio pagrindo tenkinti ir pareiškėjos 2024 m. birželio 7 d. skundo antrojo prašymo - įpareigoti instituciją per nustatytą laiką priimti naują sprendimą, nustatantį (-ysiantį) / suteikiantį (-siantį) pareiškėjai galimybę naudotis jai priklausančiu turtu pagal tiesioginę paskirtį.

Todėl ir šis antrasis pareiškėjos E. S. 2024 m. birželio 7 d. skundo Komisijai prašymas irgi netenkintinas.

Likusieji bylos proceso šalių argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detalčiau nedėstyti ir neanalizuotini. Be to, LVAT

ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau - EŽTT) formuoja praktiką, kad pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo prigimties ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (EŽTT 1994 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje Nr. 16034/90 *V. de H. v Netherlands*, 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimas byloje Nr. 20772/92 *H. v Finland*, 1999-01-21 sprendimas byloje Nr. 30544/96 *G.R. v Spain* ir kt.). LVAT jurisprudencijoje aiškinant Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) normas (ABTĮ 13 str. 1 d., 20 str.) taip pat ne kartą buvo imperatyviai pažymėta, kad įstatymo reikalavimas motyvuoti teismo sprendimą nereiškia įpareigojimo teismui atsakyti į kiekvieną proceso dalyvio argumentą (*LVAT 2008 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P⁴⁴⁴-196/2008*, *2009-07-24 nutartis administracinėje byloje Nr. P⁷⁵⁶-151/2009*, *2009 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P⁵²⁵-194/2009*, *2013 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-216/2013* ir kt.).

Vadovaudamasi Ikitiesminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos E. S. skundą Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijai dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos 2024-05-07 rašto Nr. El. p.(3.4)V11-456 „Dėl kelio įrengimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Komisijos sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Daiva Bereikienė

Komisijos nariai

Beata Labutytė

Darius Saveikis